

«___» _____ 2021 р. № _____
на № _____ від «___» _____ 20__ р.

ВИСНОВОК № 585
комплексного експертного дослідження
від 22 лютого 2021 року

ВСТУП

19 лютого 2021 року листом вих. № 782/5/06-00-21 від 19.02.2021 на адресу Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності Національної академії правових наук України надійшов запит від Державного підприємства «Інформаційні судові системи» (далі – ДП «ІСС») за підписом в.о. генерального директора В.А. Калуги про надання експертного висновку комплексного експертного дослідження з питання щодо обґрунтованості обрання переговорної процедури закупівлі при проведенні Територіальними управліннями Державної судової адміністрації України, апеляційними судами з розгляду цивільних і кримінальних справ, а також справ про адміністративні правопорушення (апеляційними судами), апеляційними судами з розгляду адміністративних справ (апеляційними адміністративними судами) та апеляційними судами з розгляду господарських справ (апеляційними господарськими судами), місцевими адміністративними судами (окружними адміністративними судами) та місцевими господарськими судами (господарськими судами), Верховним судом, Вищим антикорупційним судом, Службою судової охорони закупівлі послуг із забезпечення доставки електронних судових повісток в електронному вигляді засобами автоматизованої системи документообігу суду у державного підприємства «Інформаційні судові системи» відповідно до п. 2 ч. 2 ст. 40 Закону України «Про публічні закупівлі» від 25 грудня 2015 року № 922-VIII (в новій редакції), а саме: відсутність конкуренції з технічних причин чи існує необхідність захисту прав інтелектуальної власності.

На дослідження надано засвідчені копії наступних матеріалів:

1. Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» від 09.01.2007 № 537-V на 15 арк.
2. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» на 90 арк.

3. Закон України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» на 542 арк.;
4. Копія Указу Президента України від 10.05.2006 №361/2006 «Про Концепцію вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів» на 19 арк.
5. Копія Постанови КМУ від 18.12.2001 № 1702 «Про затвердження Порядку формування та виконання галузевої програми інформатизації і проекту інформатизації» на 8 арк.
6. Концепція розвитку електронного урядування в Україні, схвалена Розпорядженням КМУ від 13.12.2010 № 2250-р на 6 арк.
7. Копія Розпорядження КМУ від 15.05.2013 № 386-р «Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні» на 21 арк.
8. Копія Концепції галузевої програми інформатизації судів загальної юрисдикції, інших органів та установ судової системи, погодженої листом Державного агентства з питань науки, інновацій та інформатизації України від 28 серпня 2013 року № 1/06-1-805 на 45 арк.
9. Копія наказу ДСА України від 27.01.12 № 14 «Про утворення міжвідомчої робочої групи з розробки пілотного проекту «Електронний суд» в Україні на 3 арк.
10. Копія наказу ДСА України № 105 від 07.09.2012 «Про затвердження Тимчасового регламенту обміну електронними документами судом та учасниками судового процесу» зі змінами на 5 арк.
11. Копія наказу ДСА України № 72 від 31.05.2013 «Про реалізацію проекту щодо обміну електронними документами судом та учасниками судового процесу» зі змінами на 1 арк.
12. Копія наказу ДСА України від 01.06.2013 № 73 «Про реалізацію пілотного проекту щодо надсилання судами SMS-повідомлень учасникам судового процесу (кримінального провадження)» на 6 арк.
13. Копія Наказу ДСА України від 20.09.2013 № 119 «Про реалізацію проекту надсилання судами SMS-повідомлень учасникам судового процесу (кримінального провадження) у місцевих та апеляційних загальних судах» на 1 арк.
14. Копія Стратегічного плану інформатизації судової системи України на 38 арк.
15. Копія Концепції електронного суду України на 21 арк.
16. Копія статуту державного підприємства «Інформаційні судові системи» зі змінами на 19 арк.

17. Копія виписки з Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України (ЄДРПОУ) державного підприємства «Інформаційні судові системи» на 2 арк.

18. Копія витягу з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань державного підприємства «Інформаційні судові системи» на 5 арк.

19. Копія Свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір № 44023 на 1 арк.

20. Копія Свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір № 44024 на 1 арк.

Матеріали експертам доставлені запакованими в пакунки з полімерного матеріалу, порушень цілісності пакунків не виявлено. Отримана експертами кількість матеріалів відповідає тим, що зазначені у супровідних документах.

Для проведення дослідження поставлене питання: **Чи є обґрунтованим закупівля послуг із забезпечення доставки електронних судових повісток в електронному вигляді засобами автоматизованої системи документообігу суду у державного підприємства «Інформаційні судові системи» відповідно до п. 2 ч. 2 ст. 40 Закону України «Про публічні закупівлі» від 25 грудня 2015 року № 922-VIII (в новій редакції), а саме: відсутність конкуренції з технічних причин чи існує необхідність захисту прав інтелектуальної власності?**

Враховуючи вищезазначене, зміст та обсяг матеріалів, що надійшли на дослідження, розуміючи зміст завдань та питань поставлених на вирішення експертизи, виходячи із положень п. 4.14 Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень, затвердженої Міністерством юстиції України 08.10.1998р. № 53/5, та Закону України «Про наукову та науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 р. № 848-VIII (зі змінами та доповненнями), з метою забезпечення повного та об'єктивного дослідження, проведення дослідження доручено експертам:

Дорошенку Олександр Федоровичу – в.о. директора Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності НАПН України, кандидату юридичних наук, який має вищу технічну освіту, вищу освіту у сфері інтелектуальної власності, кваліфікацію судового експерта за спеціальністю 13.3 Дослідження пов'язані з винаходами і корисними моделями; 13.4 Дослідження, пов'язані з промисловими зразками; 13.6 Дослідження, пов'язані з комерційними (фірмовими)

найменуваннями, торговельними марками (знаками для товарів і послуг), географічними зазначеннями (свідоцтво № 933 від 28.10.2005 (продовжено безстроково відповідно до рішення ЦЕKK № 30 від 28.11.2008). стаж роботи в сфері інтелектуальної власності з 1997 року, стаж судово-експертної роботи з 2002 року.

Петренку Сергію Анатолійовичу (за погодженням), який є патентним повіреним України (Свідоцтво № 374 від 28.12.2010 року, видане 25.12.2010), має вищу технічну освіту, вищу юридичну освіту, спеціальну вищу освіту з інтелектуальної власності, науковий ступінь кандидата юридичних наук, наукове звання старший науковий співробітник, кваліфікацію судового експерта з питань інтелектуальної власності, у тому числі за спеціальністю 13.1.2 «Дослідження пов'язані з комп'ютерними програмами і компіляціями даних (базами даних)» (Свідоцтво Міністерства юстиції України № 1231 про присвоєння кваліфікації судового експерта, видане 08.07.2011 року, дійсне до 13.10.2023 року), стаж роботи в сфері інтелектуальної власності та стаж судово-експертної роботи з 2002 року.

ДОВІДКОВО-НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ ТА ЛІТЕРАТУРА, ВИКОРИСТАНІ ПРИ ДОСЛІДЖЕННІ

1. Господарський процесуальний кодекс України: Закон від 06.11.1991 року № 1798-XII // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12> (дата звернення: 02.02.2021).

2. ГОСТ 34.201-89. Информационная технология. Комплекс стандартов на автоматизированные системы : Виды, комплектность и обозначение документов при создании автоматизированных систем. Введ. 01-01-1990. М., 1990. 7 с.

3. ГОСТ 34.601-90. Автоматизированные системы : Стадии создания. Введ. 01-01-1990. М., 1990. 5 с.

4. ДСТУ 2941-94. Системи оброблення інформації. Розроблення систем. Терміни та визначення. Введ. 01-01-1996. К., 1996. 23 с.

5. ДСТУ ISO/IEC 14764:2014. Інженерія програмного забезпечення. Процеси життєвого циклу програмного забезпечення. Технічне обслуговування (ISO/IEC 14764:2006), IDT. Введ. 01-01-2016. К., 2016. 36 с.

6. ДСТУ ISO/IEC TR 15271:2010. Інформаційні технології. Настанови щодо застосування ISO/IEC 12207 (Процеси життєвого циклу програмного забезпечення) (ISO/IEC TR 15271:1998, IDT). Введ. 01-07-2012. К., 2012. 44 с.

7. ДСТУ ISO/IEC/IEEE 15288:2016 (ISO/IEC/IEEE 15288:2015, IDT). Інженерія систем і програмного забезпечення. Процеси життєвого циклу систем. Введ. 01-01-2018. К., 2018. 90 с.

8. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон від 06.07.2005 року № 2747-IV // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15> (дата звернення: 16.02.2021).

9. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон від 13.04.2012 року № 4651-VI // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 16.02.2021).

10. Організація судової влади в Україні: Навч. Посібник. Харків: Одиссей, 2007. 328 с.

11. Положення про автоматизовану систему документообігу суду: Рішення Ради суддів України від 26 листопада 2010 року № 30 // Судова влада України. URL: <https://court.gov.ua/sudova-vlada/969076/polozhenniapasds/> (дата звернення: 16.02.2021).

12. Про авторське право і суміжні права: Закон від 23.12.1993 року № 3792-XII // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення: 16.02.2021).

13. Про доступ до судових рішень : Закон від 22.12.2005 року (дата звернення: 16.02.2021).

14. № 3262-IV // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3262-15> (дата звернення: 16.02.2021).

15. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон від 22.05.2003 року № 851-IV // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15> (дата звернення: 16.02.2021).

16. Про забезпечення створення і функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи: Наказ ДСА України від 07.11.2019 року № 1096 / Державна судова адміністрація України. URL: https://dsa.court.gov.ua/dsa/inshe/esits/N_1096_19 (дата звернення: 16.02.2021).

17. Про затвердження загальних вимог до програмних продуктів, які закупаються та створюються на замовлення державних органів: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.08.2009 № 869 // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/869-2009-%D0%BF> (дата звернення: 16.02.2021).

18. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень: Наказ Міністерства юстиції України від 08.10.1998 № 53/5 // База даних «Законодавство

України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98> (дата звернення: 16.02.2021).

19. Про затвердження переліку обов'язкових етапів робіт під час проектування, впровадження та експлуатації засобів інформатизації : Постанова Кабінету Міністрів України від 04.02.1998 року № 121 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/121-98-%D0%BF> (дата звернення: 16.02.2021).

20. Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного реєстру судових рішень : Рішення Вищої ради правосуддя від 19.04.2018 року № 1200/0/15-18 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1200910-18#n16> (дата звернення: 16.02.2021).

21. Про затвердження порядку взаємодії органів виконавчої влади з питань захисту державних інформаційних ресурсів в інформаційних та телекомунікаційних системах : Постанова Кабінету Міністрів України від 16.11.2002 року № 1772 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1772-2002-%D0%BF> (дата звернення: 16.02.2021).

22. Про затвердження Порядку використання комп'ютерних програм в органах виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2003 року № 1433 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1433-2003-%D0%BF> (дата звернення: 16.02.2021).

23. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон від 05.07.1994 № 80/94-ВР // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-вр> (дата звернення: 16.02.2021).

24. Про інформацію: Закон від 02.10.1992 № 2657-XII // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> (дата звернення: 16.02.2021).

25. Про публічні закупівлі : Закон від 25.12.2015 року № 922-VIII // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/922-19> (дата звернення: 16.02.2021).

26. Про ратифікацію Другого додаткового протоколу до Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах : Закон від 01.06.2011 року № 3449-VI // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3449-17> (дата звернення: 16.02.2021).

27. Про судову експертизу: Закон від 25.02.1994 № 4038-XII // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12> (дата звернення: 16.02.2021).

28. Про судоустрій і статус суддів : Закон від 02.06.2016 року № 1402-VIII // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19> (дата звернення: 16.02.2021).

29. Про телекомунікації: Закон від 18.11.2003 № 1280-IV // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1280-15> (дата звернення: 16.02.2021).

30. Тлумачний словник з інформатики / Г.Г. Півняк, Б.С. Бусигін, М.М. Дівізінюк та ін. Д., Нац. Гірнич. ун-т, 2010. 600 с.

31. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон від 18.03.2004 року № 1618-IV // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15> (дата звернення: 16.02.2021).

ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ І ТЕРМІНОЛОГІЯ

Автоматизована система документообігу суду (АСДС) – сукупність розподілених комп'ютерних програм і відповідних програмно-апаратних комплексів, визначених Положенням про автоматизовану систему документообігу суду, затвердженим Радою суддів України.

Адміністратор АСДС, Єдиної судової інформаційної системи (ЄСІС), Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (ЄСІТС) – державне підприємство «Інформаційні судові системи», віднесене до сфери управління Державної судової адміністрації України (далі – ДСА України).

База даних (компіляція даних) – сукупність творів, даних або будь-якої іншої незалежної інформації у довільній формі, в тому числі – електронній, підбір і розташування складових частин якої та її упорядкування є результатом творчої праці, і складові частини якої є доступними індивідуально і можуть бути знайдені за допомогою спеціальної пошукової системи на основі електронних засобів (комп'ютера) чи інших засобів.

Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система (ЄСІТС) – організаційно-технічна система, що відповідно до закону забезпечує обмін

документами (надсилання та отримання документів) в електронній формі між судами, між судом та учасниками судового процесу, між учасниками судового процесу, а також фіксування судового процесу і участь учасників судового процесу у судовому засіданні в режимі відеоконференції; розширена версія Автоматизованої системи документообігу суду.

Інформаційна (автоматизована) система – організаційно-технічна система, в якій реалізується технологія обробки інформації з використанням технічних і програмних засобів.

Інформаційно-телекомунікаційна система – сукупність інформаційних та телекомунікаційних систем, які у процесі обробки інформації діють як єдине ціле.

Комп'ютерна програма (КП) – набір інструкцій у вигляді слів, цифр, кодів, схем, символів чи у будь-якому іншому вигляді, виражених у формі, придатній для зчитування комп'ютером, які приводять його у дію для досягнення певної мети або результату (це поняття охоплює як операційну систему, так і прикладну програму, виражені у вихідному або об'єктному кодах).

Послуги – будь-який предмет закупівлі, крім товарів і робіт, зокрема транспортні послуги, освоєння технологій, наукові дослідження, науково-технічні (експериментальні) розробки, медичне та побутове обслуговування, лізинг, найм (оренда), а також фінансові та консультаційні послуги, поточний ремонт.

Програмне забезпечення (ПЗ, англ. software) – програмний засіб або їх взаємопов'язана сукупність.

Програмно-апаратний комплекс – сукупність технічних та програмних засобів, що забезпечують роботу з електронними документами та підготовку їх до передавання на архівне зберігання.

Учасники судового процесу (кримінального провадження) – особи, статус яких визначений відповідним процесуальним законодавством.

КП «СПД» – комп’ютерна програма «Система підтримки діловодства».

ЦСО – Центральний сервіс обміну.

SMS-повідомлення – послуга обміну текстовими повідомленнями в телекомунікаційних мережах.

У даному розділі даються визначення термінів, інше тлумачення яких у рамках даного дослідження неможливо.

ДОСЛІДЖЕННЯ

При проведенні дослідження згідно до положень та вимог Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень використовувались методи дослідження: емпіричні (опис, спостереження, експеримент) та логічні (аналіз, синтез, конкретизація, аналогія, порівняння) з урахуванням методичних рекомендацій щодо комплексних судово-експертних досліджень комп’ютерних програм, методологічних основ судової експертизи об’єктів інтелектуальної власності.

Об’єкти дослідження:

технічно-експлуатаційна та договірна документація, надана на дослідження (в паперовому вигляді).

Довідково. Вбачається, що для проведення дослідження в рамках порушеного питання є достатнім дослідження й аналіз матеріалів, наданих на дослідження у частині, що стосується порушеного питання.

Водночас, для проведення повного дослідження ПЗ у складі ПАК необхідною умовою є проведення дослідження/випробувань та аналізу функціональності, працездатності програмного забезпечення (системи у цілому, окремих складових елементів/модулів, додаткових програмних складових, необхідних для використання Системи) із проведенням практичних експертних експериментів, перевірки вихідних кодів/текстів, виконання тестових прикладів/програм-методик перевірки ПЗ (на основі програмної та експлуатаційної документації на програмний продукт, даних щодо приймання та введення в експлуатацію ПЗ/КП).

Слід зазначити, що судовий експерт здійснює дослідження, ґрунтуючись на переконанні у достовірності наданої на дослідження інформації/відомостей. Перевірка наданої на дослідження інформації (достовірність, повнота тощо) не входить до компетенції та відповідальності експерта.

Експерт не несе зобов'язань по оновленню дослідження у випадку будь-яких змін вхідних даних після дати виконання/оформлення Висновку експерта, також не несе відповідальності за збитки і наслідки, що можуть виникнути внаслідок використання цього дослідження.

ДОСЛІДЖЕННЯ ЗА ПОСТАВЛЕНИМ ПИТАННЯМ

1. Чи є обґрунтованим обрання переговорної процедури закупівлі при проведенні Територіальними управліннями Державної судової адміністрації України, апеляційними судами з розгляду цивільних і кримінальних справ, а також справ про адміністративні правопорушення (апеляційними судами), апеляційними судами з розгляду адміністративних справ (апеляційними адміністративними судами) та апеляційними судами з розгляду з розгляду господарських справ (апеляційними господарськими судами), місцевими адміністративними судами (окружними адміністративними судами) та місцевими господарськими судами (господарськими судами), Верховним судом, Вищим антикорупційним судом, Службою судової охорони закупівлі послуг із забезпечення доставки електронних судових повісток в електронному вигляді засобами автоматизованої системи документообігу суду у Державного підприємства «Інформаційні судові системи», відповідно до п. 2 ч. 2 ст. 40 Закону України «Про публічні закупівлі» від 25 грудня 2015 року № 922-VIII (в новій редакції), а саме: відсутність конкуренції з технічних причин чи існує необхідність захисту прав інтелектуальної власності?

Для вирішення питань було проведено аналіз нормативних актів, що стосуються цього питання і є чинними та діючими в Україні, вивчено матеріали, надані на дослідження.

Слід зазначити, що відповідно до ч.1 ст.13 Закону України «Про публічні закупівлі»: *«закупівлі можуть здійснюватися шляхом застосування однієї з таких конкурентних процедур: відкриті торги, конкурентний діалог»*. У ч.1 ст.40 Закону України «Про публічні закупівлі» визначено поняття переговорної процедури закупівлі, а саме: *«Переговорна процедура закупівлі використовується замовником як виняток і відповідно до якої замовник укладає договір про закупівлю після проведення переговорів щодо ціни та інших умов договору про закупівлю з одним або кількома учасниками процедури закупівлі»*.

Відповідно до ст.15 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» «3. У судах функціонує Єдина судова інформаційна (автоматизована) система».

На виконання вимог Закону України «Про судоустрій і статус суддів»,

положень Кримінального процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України рішенням Ради суддів України від 26.11.2010 № 30 (із змінами і доповненнями, внесеними рішеннями Ради суддів України), затверджено Положення про автоматизовану систему документообігу суду.

Відповідно до Положення (із змінами та доповненнями), автоматизована система документообігу суду – сукупність комп'ютерних програм і відповідних програмно-апаратних комплексів, що входять до складу Єдиної судової інформаційної системи, та забезпечують виконання завдань, визначених Положенням, в тому числі таких як:

- функціонування документообігу суду та органів системи правосуддя;
- обмін інформацією між ними та з іншими органами державної влади;
- обмін з єдиною централізованою базою даних судової влади;
- оприлюднення інформації за допомогою офіційного веб-порталу Судової влади України;
- захист інформації від несанкціонованого доступу, тощо.

Для функціонування автоматизованої системи документообігу в судах Державним підприємством «Інформаційні судові системи» впроваджено заходи щодо забезпечення можливості використання автоматизованої системи документообігу суду у місцевих та апеляційних судах, а саме:

розроблена комп'ютерна програма «Д-3» (свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 44023, видане 29.05.2012 Державною службою інтелектуальної власності України);

у господарських та адміністративних судах (у тому числі апеляційних) – розроблена комп'ютерна програма «Діловодство спеціалізованого суду» (свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 44024, видане 29.05.2012 Державною службою інтелектуальної власності України).

Для функціонування автоматизованої системи документообігу та інших підсистем адміністратор (ДП «Інформаційні судові системи») здійснює:

технічний супровід та підтримку працездатності АСДС та інших підсистем в цілому, згідно з вимогами Положення;

створення, вдосконалення та супроводження АСДС та інших підсистем;

адміністрування централізованих ресурсів судів та органів системи правосуддя, надання до них доступу;

забезпечення зберігання та захисту даних централізованих ресурсів, у тому числі шляхом визначення концепції захисту від несанкціонованого доступу та засобів і методів забезпечення цілісності їх баз даних;

координацію і супроводження створення комплексної системи захисту інформації інформаційно-телекомунікаційної системи в органах, що використовують АСДС та інші підсистеми, як складову інформаційно-телекомунікаційної системи;

затвердження єдиної політики безпеки використання АСДС, обов'язкових до застосування цими органами;

підтримку сервісу обміну обліково-статистичними та реєстраційно-контрольними картками, електронними документами суду, органу системи правосуддя з ЦБД у відповідності до протоколів обміну, затверджених адміністратором;

виконання цих та інших функцій, передбачених Положенням та взятими на себе договірними зобов'язаннями.

Відповідно до вимог Положення «Технічний супровід та підтримка працездатності АСДС, модуля автоматизованого розподілу та інших підсистем, здійснюються адміністратором на підставі договорів...».

Слід звернути увагу, що з 17 червня 2013 року у всіх місцевих та апеляційних судах загальної юрисдикції запроваджено інноваційний проект «Електронний суд» – порядок обміну електронними документами між судом і учасниками судового процесу згідно з наказом Державної судової адміністрації України № 72 від 31 травня 2013 року «Про реалізацію проекту щодо обміну електронними документами між судом та учасниками судового процесу».

За результатами аналізу даних, наданих на дослідження, встановлено, що впровадження проекту «Електронний суд» полягав в налагодженні процесу оперативного обміну інформацією в електронному вигляді між судовими установами, учасниками судового процесу, а також іншими державними структурами з метою забезпечення справедливого та неупередженого правосуддя в Україні.

Проект «Електронний суд» здійснювався поетапно. Було реалізовано перший етап – надсилання судами копій процесуальних документів в електронному вигляді учасникам судового процесу.

Наступним етапом проекту з 01 жовтня 2013 року у всіх місцевих та апеляційних загальних судах було запроваджено порядок щодо надсилання судами учасникам судового процесу (кримінального провадження) текстів судових повісток у вигляді SMS-повідомлень (згідно з наказом Державної судової адміністрації України від 20 вересня 2013 року № 119 «Про реалізацію проекту щодо надсилання судами SMS-повідомлень учасникам судового процесу (кримінального

провадження) у місцевих та апеляційних загальних судах»), що робить оперативнішим надходження інформації до учасника судового процесу. Надсилання учасникам судового процесу повісток у вигляді «SMS-повідомлень» в комп'ютерній програмі «Д-3» (далі – КП «Д-3») розроблено відповідно до статті 135 «Порядок здійснення виклику в кримінальному провадженні» Кримінального процесуального кодексу України та статті 128 «Судові повістки» Цивільного процесуального кодексу України.

Робочий процес починається з того, що у автоматизованій системі документообігу суду (комп'ютерна програма автоматизації документообігу загального суду «Д-3» та комп'ютерна програма «Діловодство спеціалізованого суду») (АСДС) реєструється у вигляді друкованого документу письмова згода сторони процесу на отримання повісток у вигляді SMS-повідомлень, після чого документ роздруковується та додається до справи.

Повістка про виклик також реєструється у АСДС у вигляді документу затвердженого зразка, а потім, залежно від наявності згоди на отримання SMS-повідомлень або документів електронною поштою, вона або роздруковується та надсилається у паперовому вигляді, або надсилається відповідно в електронному вигляді. У будь-якому випадку відправка повістки фіксується у АСДС у вигляді запису реєстру поштових відправлень відповідного типу.

У встановлений розкладом час спеціальний плагін комп'ютерної програми «Системи підтримки діловодства» (далі – КП «СПД») надсилає всі наявні нові повідомлення до бази даних центрального сервісу обміну

SMS-повідомленнями судової системи (далі – «ЦСО»), звідки весь наявний потік повідомлень надсилається до електронного сервісу обробки SMS-повідомлень оператора масових розсилок, далі вже засобами цього оператора розсилається до отримувачів.

У зворотному напрямку до ЦСО оператором надсилається інформація щодо статусу обробки та отримання кінцевими користувачами даних повідомлень. З ЦСО дана інформація автоматично потрапляє до бази даних АСДС суду, де прив'язується до відповідного запису поштового реєстру

КП «Д-3» про надсилання повістки у вигляді SMS.

Інформація щодо статусу отримання (або неотримання та його причини) стороною процесу повістки може бути роздрукована у суді та додана до справи.

На кожному кроці передачі інформації виконується логування фактів передачі пакетів та змін записів у відповідних базах даних.

КП «Д-3» також має засоби узагальнення та аналізу інформації щодо

надсилання SMS-повідсток, зокрема друк реєстрів відправок, фільтрація інформації щодо відправлень, друк підтверджень отримання тощо.

На центральному рівні наявність ЦСО дозволяє отримувати загальні білінгові звіти для Державної судової адміністрації України і, таким чином, контролювати видатки судів на відправлення SMS-повідомлень та оцінювати розмір заощадження державних коштів порівняно з відправками в паперовому вигляді.

Слід також зауважити, що забезпечення надсилання судом повісток у вигляді SMS потребувало виконання деяких попередніх умов:

- учасник справи повинен попередньо надати письмову згоду на отримання повісток у вигляді SMS;
- для забезпечення надійного процесу передачі повідомлень/отримання підтверджень між судом та оператором пакетної розсилки SMS-повідомлень необхідно налагодити закритий VPN-канал;
- пакетна відправка SMS-повідомлень потребує наявності погодженого протоколу обміну між АСДС суду та базою даних оператора мобільного зв'язку;
- контроль видатків державних коштів на відправлення SMS потребує наявності централізованого механізму обміну.

Для забезпечення безперебійної роботи судової системи будь-яка система електронного суду повинна тісно інтегруватися з інформаційною системою, вже існуючою у судах України. На сьогоднішній день Підприємством напрацьовано унікальний досвід щодо обробки значних масивів даних, розробки форматів та протоколів обміну даними у електронному вигляді, реалізації та впровадження центральних серверів обміну повідомленнями та відповідних електронних сервісів, створення відповідних інтерфейсів користувача та вирішення технічних та організаційних питань у національному масштабі. Тому слід звернути увагу, що, використовуючи надбаний досвід та технології, Підприємство має можливість створити таку інтеграцію, не порушуючи налагоджених виробничих процесів у судах. Підприємство має власний потужний Дата-центр, із встановленим сучасним серверним обладнанням для забезпечення всіх електронних систем та сервісів, створено систему резервного копіювання та зберігання інформації.

На виконання вимог Закону України «Про судоустрій і статус суддів», рішення Ради суддів України від 29 лютого 2008 року № 38 щодо створення Єдиної судової інформаційної системи та з метою забезпечення своєчасного отримання учасниками судового процесу, кримінального провадження судових повісток, повідомлень та інших документів під час розгляду судових справ затверджено

Тимчасовий регламент надсилання судом електронних документів учасникам судового процесу, кримінального провадження Наказом ДСА України від 07.11.2016 № 227.

Крім цього, протягом останніх років Підприємством на договірних засадах надаються послуги з доставки електронних судових повісток засобами автоматизованої системи документообігу суду для апеляційних судів, апеляційних адміністративних судів, окружних адміністративних судів, та Територіальних управлінь Державної судової адміністрації України в областях та м. Києві

Також, надання зазначених послуг іншим виконавцем в умовах певного дефіциту часу, оскільки система вже впроваджена в діяльність і перерви в її обслуговуванні є неприпустимими, ймовірніше за все, буде потребувати залучення додаткового персоналу, що призведе до збільшення вартості послуг.

Відповідно до змін, в судах України, а також у Вищій раді правосуддя, Вищій кваліфікаційній комісії суддів України, Державній судовій адміністрації України, їх органах та підрозділах здійснено тестовий режим експлуатації Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (ЄСІТС), що продовжується у складі наступних підсистем (модулів):

- Єдиний контакт-центр судової влади України;
- Єдина підсистема управління фінансово-господарськими процесами;
- Офіційна електронна адреса (Електронний кабінет);
- Офіційний веб-портал «Судова влада України»;
- Єдиний державний реєстр судових рішень;
- Електронний суд;
- Автоматизований розподіл;
- Судова статистика.

Наказом Голови ДСА України від 13 квітня 2018 року № 168 затверджено Концепцію побудови Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, якою визначена структура, організація та принципи побудови ЄСІТС з використанням сучасних програмно-технічних засобів. Наказом ДСА України від 07 листопада 2019 року № 1096 затверджено Концепцію побудови ЄСІТС (у новій редакції).

Побудова ЄСІТС передбачає автоматизацію ділових процесів, включаючи процеси документообігу, розгляд судових справ, складання оперативної та аналітичної звітності, надання інформаційної допомоги суддям, а також процесів, які забезпечують фінансові, майнові, організаційні, кадрові та інформаційно-телекомунікаційні потреби органів судової влади.

Засобами ЄСІТС здійснюється створення, зберігання та використання електронних судових справ, забезпечення регламентованого доступу до судових справ судам та учасникам судового процесу, збір та аналіз даних щодо розгляду судових справ, розрахунків та облік фінансових витрат тощо.

Концепція побудови ЄСІТС визначає :

принципи створення ЄСІТС;

стратегію формування, функціонування та розвитку інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності судів, органів та установ системи правосуддя;

методи та засоби забезпечення інформаційно-аналітичної підтримки процесів підготовки, прийняття та контролю виконання управлінських рішень шляхом автоматизованого збору, накопичення, обробки, аналізу інформації.

У концепції побудови ЄСІТС визначені структура, організація та принципи побудови ЄСІТС з використанням сучасних програмно-технічних засобів.

Відповідно до Закону України «Про судову систему і статус суддів», процесуального законодавства України ЄСІТС має забезпечити:

ведення електронного діловодства, в тому числі рух електронних документів у межах відповідних органів та установ та між ними, реєстрацію вхідних і вихідних документів та етапів їх руху;

централізоване захищене зберігання судових справ, процесуальних, інших документів та інформації в єдиній базі даних;

захищене зберігання, автоматизовану аналітичну і статистичну обробку інформації;

збереження судових справ та інших документів в електронному архіві;

обмін документами та інформацією (надсилання та отримання документів та інформації, спільна робота з документами) в електронній формі між судами, іншими органами системи правосуддя, учасниками судового процесу, а також проведення відеоконференції в режимі реального часу;

автоматизацію роботи судів, органів та установ системи правосуддя, в тому числі, автоматизоване формування в режимі реального часу основних аналітичних показників діяльності;

автоматизацію процесів ведення бухгалтерського, статистичного, кадрового обліку, формування та консолідації фінансової, статистичної та управлінської звітності; автоматизацію процесів планування та виконання бюджетів;

формування і ведення суддівського дос'є (дос'є кандидата на посаду судді) в електронній формі;

віддалений доступ користувачів ЄСІТС до будь-якої інформації, що в ній

зберігається, в електронній формі відповідно до диференційованих прав доступу;
визначення судді (судді-доповідача) для розгляду конкретної справи у порядку, визначеному процесуальним законом;

визначення присяжних для судового розгляду з числа осіб, які внесені до списку присяжних;

відбір кандидатури арбітражного керуючого у справах про банкрутство;

розподіл справ у Вищій кваліфікаційній комісії суддів України, Вищій раді правосуддя, їх органах;

аудіо- та відеофіксацію судових засідань, засідань Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Вищої ради правосуддя, її органів, їх транслявання в мережі Інтернет у порядку, визначеному законом; - ведення Єдиного державного реєстру судових рішень;

ведення Єдиного державного реєстру виконавчих документів;

функціонування офіційного веб-порталу судової влади України, веб-сайтів Вищої ради правосуддя та Вищої кваліфікаційної комісії суддів України;

функціонування єдиного контакт-центру для управління запитами, іншими зверненнями;

можливість автоматизованої взаємодії ЄСІТС з іншими автоматизованими, інформаційними, інформаційно-телекомунікаційними системами органів та установ системи правосуддя, органів правопорядку, Міністерства юстиції України та підпорядкованих йому органів та установ;

можливість учасникам справи брати участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції;

інші функції, передбачені Положенням про ЄСІТС.

ЄСІТС є централізованою системою з гібридною розподіленою архітектурою. Особливістю цієї архітектури є розмежування відкритого та захищеного середовищ, а також, наявність територіально розподілених підсистем, які взаємодіють з центральною системою через інформаційну шину обміну даними та забезпечують автономне функціонування автоматизованих систем у територіально віддалених судах та органах і установах системи правосуддя при аварійних збоях в каналах зв'язку.

До складу цільової архітектури ЄСІТС входять:

1. Центральна система обробки та зберігання даних.
2. Захищена телекомунікаційна мережа.
3. Інформаційно-телекомунікаційні системи автоматизації діяльності судів, органів та установ системи правосуддя.

4. Комплексна система захисту інформації.

Крім того, на виконання вимог Указу Президента України «Про стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2016 роки» та Концепції оптимізації інфраструктури забезпечення органів судової влади, схваленої Радою з питань судової реформи 28 грудня 2015 року, з метою забезпечення реалізації Закону України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» у частині створення та належного функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи Наказом ДСА України «Про забезпечення створення і функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи» від 07.11.2019 № 1096 Підприємство визначено Адміністратором ЄСІТС.

Для забезпечення безперебійної роботи судової системи будь-яка система електронного суду повинна тісно інтегруватися з інформаційною системою, вже існуючою у судах України. На сьогоднішній день Підприємством напрацьовано унікальний досвід щодо обробки значних масивів даних, розробки форматів та протоколів обміну даними у електронному вигляді, реалізації та впровадження центральних серверів обміну повідомленнями та відповідних електронних сервісів, створення відповідних інтерфейсів користувача та вирішення технічних та організаційних питань у національному масштабі. Тому слід звернути увагу, що, використовуючи надбаний досвід та технології, Підприємство має можливість створити таку інтеграцію, не порушуючи налагоджених виробничих процесів у судах.

Таким чином, можна зробити висновок про те, що ДП «Інформаційні судові системи» є первинним постачальником послуг засобами автоматизованої системи документообігу суду, крім цього, Підприємством реалізовано повний набір механізмів, що забезпечує надання зазначених послуг.

Застосування переговорної процедури зумовлено тим, що можлива зміна адміністратора ЄСІТС скоріш за все унеможливить супроводження та технічну підтримку ЄСІТС, що у свою чергу призведе до призупинення автоматичної відправки рішень до Єдиного державного реєстру судових рішень, збільшення навантаження на співробітників суду для ведення інформаційно-довідкової роботи у суді, виникнення необхідності в конвертації даних, що накопичувалися в Системі, ускладнення роботи з центральною базою даних, яка містить всі документи, що створюються у судовій системі. Також використання іншого програмного продукту може привести до зупинки обміну даними між судовими установами та органами

досудового слідства, що у свою чергу, на певний період (до створення відповідних умов) призведе до повної зупинки функціонування ЄСІТС.

Крім цього, надання зазначених послуг іншим виконавцем в умовах певного дефіциту часу, оскільки система вже впроваджена в діяльність і перерви в її обслуговуванні є неприпустимими, ймовірніше за все, буде потребувати залучення додаткового персоналу, що призведе до збільшення вартості послуг.

За результатом аналізу наявних та виявлених відомостей, враховуючи наведене вище, урахувавши усі суттєві факти, тією мірою, якою вони представлені в матеріалах, що надійшли на дослідження, за результатом проведення повного дослідження (в межах поставленого питання), на підставі спеціальних знань (в межах компетенції) експерта, зроблено висновок про те, що обрання переговорної процедури закупівлі при проведенні Територіальними управліннями Державної судової адміністрації України, апеляційними судами з розгляду цивільних і кримінальних справ, а також справ про адміністративні правопорушення (апеляційними судами), апеляційними судами з розгляду адміністративних справ (апеляційними адміністративними судами) та апеляційними судами з розгляду з розгляду господарських справ (апеляційними господарськими судами), місцевими адміністративними судами (окружними адміністративними судами) та місцевими господарськими судами (господарськими судами), Верховним судом, Вищим антикорупційним судом, Службою судової охорони закупівлі послуг із забезпечення доставки електронних судових повісток в електронному вигляді засобами автоматизованої системи документообігу суду у державного підприємства «Інформаційні судові системи» відповідно до п. 2 ч. 2 ст. 40 Закону України «Про публічні закупівлі» від 25 грудня 2015 року № 922-VIII (в новій редакції), а саме – а саме: відсутність конкуренції з технічних причин.

За результатом аналізу наявних та виявлених відомостей, враховуючи наведене вище, урахувавши усі суттєві факти, тією мірою, якою вони представлені в матеріалах, що надійшли на дослідження, за результатом проведення повного дослідження (в межах поставленого питання), на підставі спеціальних знань (в межах компетенції) експертів, зроблено висновок про те, що *обрання переговорної процедури закупівлі при проведенні Територіальними управліннями Державної судової адміністрації України, апеляційними судами з розгляду цивільних і кримінальних справ, а також справ про адміністративні правопорушення (апеляційними судами), апеляційними судами з розгляду адміністративних справ (апеляційними адміністративними судами) та апеляційними судами з розгляду з розгляду господарських справ (апеляційними господарськими судами),*

місцевими адміністративними судами (окружними адміністративними судами) та місцевими господарськими судами (господарськими судами), Верховним судом, Вищим антикорупційним судом, Службою судової охорони закупівлі послуг із забезпечення доставки електронних судових повісток в електронному вигляді засобами автоматизованої системи документообігу суду у державного підприємства «Інформаційні судові системи» відповідно до п. 2 ч. 2 ст. 40 Закону України «Про публічні закупівлі» від 25 грудня 2015 року № 922-VIII (в новій редакції), а саме - відсутність конкуренції з технічних причин, є обґрунтованою.

ВИСНОВОК

1. Так, обрання переговорної процедури закупівлі при проведенні Територіальними управліннями Державної судової адміністрації України, апеляційними судами з розгляду цивільних і кримінальних справ, а також справ про адміністративні правопорушення (апеляційними судами), апеляційними судами з розгляду адміністративних справ (апеляційними адміністративними судами) та апеляційними судами з розгляду з розгляду господарських справ (апеляційними господарськими судами), місцевими адміністративними судами (окружними адміністративними судами) та місцевими господарськими судами (господарськими судами), Верховним судом, Вищим антикорупційним судом, Службою судової охорони закупівлі послуг із забезпечення доставки електронних судових повісток в електронному вигляді засобами автоматизованої системи документообігу суду у державного підприємства «Інформаційні судові системи» відповідно до п. 2 ч. 2 ст. 40 Закону України «Про публічні закупівлі» від 25 грудня 2015 року № 922-VIII (в новій редакції), а саме - відсутність конкуренції з технічних причин, є обґрунтованою.

Експерти

О.Ф. Дорошенко

С.А. Петренко